

2. Козаченко Г.В. Управління затратами підприємства: [монографія] / Г.В. Козаченко. – К.: Лібра, 2011. – 320 с.
3. Лисяк Л.В. Трансакційні витрати функціонального інституту бюджетної політики / Л.В. Лисак // Фінанси України. - 2010. - № 2. – С. 27-35.
4. Череп А.В. Управління трансакційними витратами суб'єктів господарювання: [монографія]. - 2-ге видання, стереотип / А.В. Череп. – Харків: В.Д. «ІНЖЕК», 2007, Частина 1. – 365 с.
5. Ющак Ж.В. Внутрішній контроль трансакційних витрат в системі управління: організаційно-методичне забезпечення / Ж.В. Ющак // Економічний аналіз. – 2010. - № 6. – С. 540-543.

УДК 658.15

О.О. КОРОЛОВИЧ, асистент,
кафедра обліку і контролю
сфери послуг та соціальної структури,
Мукачівський державний університет

МІСЦЕ КОНТРОЛІНГУ В СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЇ

В сучасних умовах всі підприємства вимушені функціонувати в жорсткій конкурентній боротьбі, що вимагає від менеджерів своєчасного та оперативного вирішення конкретної проблеми. Тому тема контролінгу та його інструментів не залишає ніяких підстав для сумніву в її актуальності, адже саме завдяки такій комплексній системі управління менеджери мають можливість обробляти й систематизувати величезний масив інформації, необхідний якраз для прийняття раціонального та ефективного управлінського рішення.

На даному етапі економічного розвитку переважна частина світових підприємств приділяє значної уваги цілісності та структурованості системи управління та менеджменту. Ефективність функціонування даної системи досягається за рахунок контролінгу та його механізмів, котрі дозволяють проводити структурування та аналізувати інформацію на підприємстві в короткі строки, тим самим підвищуючи обґрунтованість управлінських рішень.

Однією із суттєвих проблем сучасного менеджменту країн є слабе використання інструменту контролінгу на українських підприємствах, що знижує їх конкурентоздатність у порівнянні з західними.

Метою дослідження є визначення місця контролінгу в системі менеджменту організації, а також доведення ефективності впровадження його механізмів.

Для досягнення поставленої мети необхідно визначити ряд завдань:

- 1) проаналізувати сутність контролінгу;
- 2) визначити перелік найбільш розповсюджених та ефективних методів та інструментів контролінгу;
- 3) вивчити досвід України з питань реалізації контролінгу.

Предметом даного дослідження є система управління підприємством в цілому, об'єктом – система контролінгу на підприємстві, суб'єктом – сукупність методів та інструментів забезпечення контролінгової діяльності на підприємстві.

В залежності від сфери діяльності контролінга існує декілька підходів до його визначення:

- 1) концепція, орієнтована на систему обліку;
- 2) концепція, орієнтована на інформаційну систему;
- 3) концепція, орієнтована на систему управління.

Найбільш часто зустрічаються прихильники третьої концепції, а саме того, що контролінг є інструментом системи управління, котрий контролює систему управління, координує як систему обліку, так й інформаційну систему.

Контролінг є важливим фактором забезпечення конкурентоспроможності організації, оскільки дозволяє вирішити в сукупності цілий ряд питань, пов'язаних зі стабільністю бізнесу та його фінансів, своєчасним виявленням несприятливих ситуацій та їх причин всередині підприємства, прогнозуванням стану справ в організації. Такий широкий спектр питань контролінгу пояснюється тією ж метою, котра полягає в орієнтації на досягнення всіх цілей, поставлених перед підприємством.

Основними завданнями контролінгу є:

- 1) створення інформаційної системи, котра сприяє прийняттю управлінських рішень на основі даних бухгалтерського, виробничого та управлінського обліків;
- 2) планування діяльності підприємства;
- 3) координація діяльності організації, її структурних підрозділів.

Розрізняють такі види контролінгу:

- контролінг зовнішнього середовища;
- контролінг забезпечення ресурсами;
- контролінг персоналу;
- контролінг виробництва;
- контролінг логістики;
- контролінг маркетингу та збуту;
- контролінг інвестицій;
- контролінг інновацій;
- фінансовий контролінг.

В залежності від сфери реалізації контролінгу визначається механізм, інструмент його здійснення. Найбільш поширеними є: GAP-аналіз; розрахунок маржинального прибутку та коефіцієнтів ліквідності; портфоліо-аналіз; фінансова «павутина»; CVP (Cost Value Profit) - витрати, доходи, прибуток-аналіз; VC (variable costing) – метод обліку змінних витрат; AC (absorption costing) – метод обліку повних витрат; RBP (Reengineering Business Process) – реінжиниринг бізнес-процесів; бенчмаркінг (Benchmarking) система обліку інформації про конкурентів; управління ланцюжками поставок (SCM - Supply Chain Management) – система обліку та управління взаємовідносин з постачальниками; СК (cost-killing) – метод управління витратами з метою мінімізації; ABC (Activity Based Costing) – функціонально-вартісний аналіз, метод визначення вартості. Такий широкий перелік механізмів контролінгу дозволяє підприємству охоплювати як фактори внутрішнього середовища підприємства, так і зовнішнього, а відповідно, приймати найбільш ефективні управлінські рішення.

Практика застосування контролінгу в Україні значно поступається таким країнам як США, Англія, Німеччина. В нашій

країні контролінг часто порівнюють до аудиту та управлінського обліку, а спеціалістів у сфері контролінгу плутають з контролерами або зі спеціалістами автоматизованих систем управління підприємством. Тим не менш, у вітчизняній бізнес-практиці існують виключні приклади впровадження системи контролінгу, котрі дозволяють підтвердити гіпотезу про ефективність його застосування.

Наприклад, на деяких підприємствах автомобільної промисловості України при наявності серйозних виробничих проблем було прийнято рішення про створення групи контролінгу по розробках. Під контролінгом розробок розуміється система управління проектами на основі єдиного інформаційного простору, її учасників відкликають із різних підрозділів підприємства.

За даною групою закріплюється ряд функцій та завдань:

1) забезпечення даними єдиного інформаційного центру підприємства;

2) оперативне та довгострокове планування робіт;

3) контроль за виконанням планів, внесення пропозицій щодо зміни методів робіт для скорочення строків та витрат.

Першими кроками групи з контролінгу є створення конструкторської документації та системи показників. Перший показник – співставлення строків за фактом та за планом; другий показник – характеристика якості характеристика виготовленої продукції, ступінь відповідності її конструкторській документації; третій показник – характеристика відхилень фактичної собівартості продукту від планової. Розрахунок показників здійснюється шляхом таких методів, як CVP (Cost Value Profit) - витрати, доход, прибуток-аналіз; VC (variable costing) - метод обліку змінних витрат; AC (absorption costing) - метод обліку повних витрат, а також ABC (Activity Based Costing) – функціонально-вартісний аналіз, метод визначення вартості.

На сьогоднішній день підприємства, що впровадили контролінг, розглядають його вже як механізм, котрий забезпечує успішний перехід на більш якісний рівень управління.

Отже, можна зробити висновки, що система контролінгу є оптимальним способом, котрий:

- 1) дозволяє визначити результати діяльності підприємства;
- 2) порівняти ці результати з поставленою метою;
- 3) виявити причини «поразок» у випадку відхилення фактичних результатів від запланованих та знайти способи усунення «вузьких місць».

Список використаних джерел

1. Контроллинг в бизнесе. Методологические и практические основы построения контроллинга в организациях / Карминский А.М., Оленев Н.И., Примаков А.Г. -Москва: Финансы и статистика, 2005. – 324 с.
2. Контроллинг как инструмент управления предприятием / Под ред. Данилочкиной Н.Г. - Москва: ЮНИТИ, 2003. – 145 с.
3. Сухарева Л.А., Петренко С.Н. Контроллинг - основа управления бизнесом. - К.: Эльга, Ника-Центр, 2002.

УДК 657.47:631.11

І.А. КУЗЬМИЧ, *магістр з обліку і аудиту,
Луцький національний технічний університет*

ГАЛУЗЕВІ ОСОБЛИВОСТІ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАР- СЬКОГО ОБЛІКУ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Облік на сільськогосподарських підприємствах на відміну від інших виробництв, має певні особливості, які в першу чергу пов'язані із технологією вирощування біологічних активів та продукції рослинництва і тваринництва, що є основою саме даної галузі народного господарства і впливають на його методику і організацію.

Галузева специфіка визначає структуру і зміст статей витрат. В межах одного господарства займаються виробництвом різноманітних видів сільськогосподарської продукції, управлінський облік яких має свої особливості.

Першочергова відмінність процесу виробництва сільськогосподарської продукції полягає у використанні землі, як основного засобу виробництва. При відповідному використанні вона не тіль-